

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ
ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಸ್ಥಾನ

೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಸ್ಥಾನ

ಜೀವನದ ವಿಭಿನ್ನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಯಾಯ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯವು ಪಂಪನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ಅರಸರು, ಮಾಂಡಲೀಕರು, ಪಾಳೆಗಾರರು ಸ್ವತಃ ಕವಿಗಳಾಗಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೇಶ-ವಿದೇಶದ ಜನರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೊರೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಕೃತಿರತ್ನಗಳು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಆತನು ಸಮಾಜದ ಹಿತಚಿಂತಕನಾಗಿ, ಸರ್ವರೊಂದಿಗೆ ಅರಿತು ಬೆರೆತು ಬಾಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿವೆ, ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಲೂ ಇವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಶೃಂಗ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಂದು. ೧೭ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬೆರೆತು ಬೆಳೆದಿದೆ. ರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಕಂಠೀರವ ನರಸಿಂಹರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಕನ್ನಡ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲಾರ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಪಾಧ್ಯಾಯ, ತಿಮ್ಮ ಕವಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಸಿಂಗರಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಬಹು ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರಾದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳಾದ ಸೋಸಲೆಗರಳ ಪುರಿಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಅಳಿಯಲಿಂಗರಾಜು, ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣ, ದೇವಲಾಪುರ ನಂಜುಂಡಕವಿ, ಶಾಂತರಾಜ ಪಂಡಿತ, ತಿಮ್ಮಯ್ಯಕವಿ, ಪೆರಿಯಕ್ಕಷ್ಣಮಾಚಾರ್, ರಾಮಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ ಚಂದ್ರಕವಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸಕವಿ - ಮೊದಲಾದ ೨೬ ಜನ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿದ್ದ ಆಸ್ಥಾನೀಕರಾದ ತ್ರಯಂಬಕಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕೆಂಗಳೆಸುದರ್ಶನಾಚಾರ್ಯ, ಕುಣಿಗಲ್ ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ, ನರಸಿಂಹಾಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ

ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಶಾಸ್ತ್ರಗಳು* ವಿಶಿಷ್ಟಾ ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು. ಇವರ ಮಗ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ, ಶೇಷ್ಯ ಅನುವಾದಕ ಎನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಅಳಿಯಲಿಂಗರಾಜ, ಗರಳ ಪುರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಯೊಡಲಾದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್, ಗಮಕ, ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರಾದವರು. ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಾಜರ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಪಾರಾಯಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷಪೂಜಾವಿಧಿ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಹದಿನೆಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಸಕಲಗುಣಗಳನ್ನು, ಸಮಗ್ರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ 'ಕೃಷ್ಣರಾಜಾಭ್ಯುದಯಂ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ನೆರವಾದರು. ೧೮೮೧ರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ನಾಟಕ ಸಭಾ' ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸತೊಡಗಿದ ಚಾಮರಾಜರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಯೊಡಲಾದವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದರು. ದಿವಾನ್ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಅಂಬಿಲ್ ನರಸಿಂಹಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿಕುಲಗುರು ಎನಿಸಿದ ಕಾಳಿದಾಸನ 'ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ' ಮತ್ತು 'ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ' ನಾಟಕವನ್ನು, ಭವಭೂತಿಯ 'ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತೆ', ಶ್ರೀಹರ್ಷನ 'ರತ್ನಾವಳೀ ನಾಟಕೆ', 'ಆರ್ಯಾಕ್ಷಮೀಶ್ವರ'ನ, 'ಚಂಡ ಕೌಶಿಕ'ನಾಟಕವನ್ನು, ಭರ್ತೃಹರಿಯ 'ಶತಕತ್ರಯ' ಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವರು.

ಕರ್ಣಾನಂದವಾಗುವಂತೆ, ವಿದ್ವತ್ತ್ರಸಿಕರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ 'ಅಭಿಜ್ಞಾನಶಾಕುಂತಲ'ವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯು ಈ ಭಾಷಾಂತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಪಂಡಿತರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಹೃದಯರು ಅವರಿಗೆ ಅರಸರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ

*. ನಿರಂಜನರಾಜ ಅರಸು ಎ. ಎನ್, ಮುಮ್ಮಡಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಮಹಿಪಾಲವಂಶರತ್ನಕರ, ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಧಾರಿತ.

‘ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ’ ಬಿರುದು ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ‘ಅಭಿಜ್ಞಾನಶಾಕುಂತಲ’ವನ್ನು ಹಲವಾರು ಪಂಡಿತರು, ಕವಿಗಳು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವರು. ಆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಾಂತರಗಳಿಗಿಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಭಾಷಾಂತರವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ‘ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕ’ವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ, ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ, ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂಥ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಆ ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ವಿಶ್ವ ಕವಿ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ‘ಒಥೆಲೊ’ (OTHELLO) ನಾಟಕವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸಿ.ಸುಬ್ಬರಾಯರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿರುವರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿಸಿ, ಅದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೂ, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ ಆಶಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆಯೂ ರೂಪಾಂತರಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ‘ಕನ್ನಡ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್’ ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮೊದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ಅನುವಾದಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದರು. ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಶುದ್ಧತೆ, ಸರಳತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿನಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆ, ತಾಳ್ಮೆ ಸಂಯಮಗಳು, ಪದ ಸಂಪತ್ತು, ಲೋಕದ ಅನುಭವ, ವ್ಯಾಕರಣ-ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಅಲಂಕಾರ-ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಗಳ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯವು ಬಸವಪುಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆರು ಭಾಷಾಂತರ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭರ್ತೃಹರಿಯ ‘ಶತಕತ್ರಯ’ವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳು ಸಮರ್ಥವೂ, ಸಮಗ್ರವೂ ಆದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ, ಭಾವಪೂರ್ಣ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕವಾಡಲು ಕೃತಿಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದ ಬಸವಪುಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು “ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪಿತಾಮಹ” ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವವಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ನಾಟಕಕಾರರಿಗೆ

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಾದವರು. ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಭಾಷಾಂತರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಗೈದ್ದಂತೆಯೇ, ವೃತ್ತ, ಕಂದ ಮೊದಲಾದ ಛಂದೋ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲದ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳನ್ನು ನಾಟಕ ಭಾಷಾಂತರದ ಆದ್ಯ ಪುರುಷರೆಂದು ಕರೆದರೂ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆಯಾಗದು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಕಾರ- ಭಾಷಾಂತರ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು, ತಂತ್ರ-ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶ-ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಭಾವವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವಂತ ರಸ, ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಅನುಕರಣಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳ ಸ್ಥಾನ ಹಿರಿದಾದುದು. ಅವರ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿರುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳ ಕೃತಿಗಳ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಉತ್ತಮ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಉತ್ತಮ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಹೃನ್ಮನ ತಟ್ಟುವಂತೆ 'ಸಾವಿತ್ರಿಚರಿತ್ರೆ' ಮತ್ತು 'ದಮಯಂತಿ ಸ್ವಯಂವರ' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬಿಡಿ ಬರಹಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಕೃತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಕೃತಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಸರಸ್ವತಿ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ನಾಶವಾಗಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೊರೆತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕೊರತೆಯು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಕೃತಿರತ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಕವಿ, ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ-ನಾಡು-ನುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿರುವ, ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಣಿನಿಯಾಗಿರುವ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ನಿಪುಣರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಅಚಿರ ಪೂರ್ವದ ಉಷ: ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ ಏರುಂಜವ್ವನದ ವೈಭವದ ಔನ್ನತ್ಯದಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಇಳಿಕಾಲಕ್ಕಿಳಿದು ಮರಣೋನ್ಮುಖವಾಗಿ ಏದುತ್ತ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ

ಎಂಬಂತಿದ್ದ ದುರಂತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಶ್ವಾಸಕೋಶಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಮ್ಲಜನಕೋಪಮ ಅನಿಲವನ್ನೂದಿ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಒಬ್ಬ ಅಗ್ರೇಸರ ಪಂಡಿತ ಮಾನ್ಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.¹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಅವರು ನುಡಿ ಮತ್ತು ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಆರಾಧಕರು. ಶಿವಶರಣರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಬದುಕು ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಅನುಕರಣೀಯವಾದುದು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾರದ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರ್ತೃವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ತರ್ಕ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಮುದ್ರಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸರಸ್ವತಿ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. “ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯು ೧೮೯೭ ರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ದುರಂತಕ್ಕೀಡಾದಾಗ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಸ್ವತಿ ಭಂಡಾರವು ಸಹ ಸುಟ್ಟು ನಾಶವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಗಳು ಮತ್ತು ತಾಳೆಗರಿ ಪತ್ರಗಳು ನಾಶವಾದವು”² ಇದರಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಇಂದು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದ ಕೃತಿಗಳು ಸೇರಿದ್ದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅರಮನೆಯ ಸರಸ್ವತಿ ಭಂಡಾರ ನಾಶವಾಗದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ದುರಂತದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾದವು. ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ‘ಹರ್ಷಚರಿತ್ರೆ’, ‘ಕೃಷ್ಣರಾಜಾಭ್ಯುದಯ’, ‘ಬಾಲಿಕಾ ಗೀತ ಮುಕ್ತಾ ಕಲಾಪ’, ‘ಮಾಲತಿ ಮಾಧವ’, ‘ಶಂಕರ ಶತಕ’ದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧಭಾಗ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಆರು ಕೃತಿಗಳು ದೊರೆತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

-
1. (ಸಂ)ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯ.ಎಂ.ಜಿ.ಅಭಿವನ ಕಾಳಿದಾಸ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು, 1977, ಪು. 1.
 2. (ಸಂ) ಸೂರ್ಯನಾಥಕಾಮತ್ - ಇತಿಹಾಸದರ್ಶನ ಸಂ: 7 ೧೯೯೨ ಪು. 218, 219.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

೬. ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ

ವ್ಯಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವಾದರೆ, ಅದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉನ್ನತಿಗೆ, ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿಗೆ ಪರಿಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಅದು ಸದಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾಗಿ ಕಾಪಾಡುವ ಸಂಜೀವಿನಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಕಥೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಪುಲವಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು 'ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ', 'ಕನ್ನಡ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್', 'ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪಿತಾಮಹ', 'ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್'-ಮೊದಲಾದ ಬಿರುದುಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿದ್ದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಕವಿಯ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟಾಗದಂತೆ, ಈ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗದಂತೆ ಕನ್ನಡಗರ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಅರಳುವಂತೆ, ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿ, ಆರ್ಯಾಕ್ಷಮೀಶ್ವರ, ಭರ್ತೃಹರಿ, ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ಮೊದಲಾದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಕುವೆಂಪು, ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಎಸ್.ಜಿ.ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಪ್ರೊ.ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಛಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ, ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ವ್ಯಾಸ, ಭಾಸ, ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿ, ಭರ್ತೃಹರಿ, ಆರ್ಯಾಕ್ಷಮೀಶ್ವರ, ಶ್ರೀ ಹರ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ದಿಗ್ಗಜರ ಬದುಕು-ಬರಹಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಘನ ಪಂಡಿತರು. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ಜಗನ್ನಾಥ, ವಾದಿರಾಜ ಮೊದಲಾದವರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ

'ಶಿವಭಕ್ತಿಸುಧಾತರಂಗಣ' ಮತ್ತು 'ಶಿವಾಷ್ಟಕಮ್' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ 'ಆರ್ಯಾಶತಕ' ಮತ್ತು 'ಅಂಬಾಷೋಡಶಮಂಜರಿ' ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿವ ಭಕ್ತರಾದ ಅರವತ್ತೂರು ಪುರಾತನರನ್ನು ಕುರಿತ 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಪುರಾತನಗಣಸ್ತವ', ಶಾರದೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ 'ಸರಸ್ವತಿ ದಂಡಕ' ಎಂಬ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ, 'ಭಕ್ತಿ'ಯನ್ನು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸೌಖ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೆರವಾದ ಶಿವಶರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಎರಡು ಪೂರ್ಣ ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದರೆ 'ಸಾವಿತ್ರಿ ಚರಿತ್ರೆ' ಮತ್ತು 'ದಮಯಂತಿ ಸ್ವಯಂವರ'. ಆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜ ಪ್ರೇಮದ ಗೆಲುವು, ಸ್ತ್ರೀಯು ವರನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸದ್ಗುಣಿಯ ಬದುಕು - ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣು ಕುಟುಂಬದ ಕಣ್ಣಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಹೃದಯ ಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಜೀವನದ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮುನಿದಾಗ ಸಂಸಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಆಗರವಾಗುವುದು. ಮುನಿಯದ, ನಯ-ವಿನಯದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಭಾಗ್ಯದೇವತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾವಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ದಮಯಂತಿಯರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ದಮಯಂತಿಯರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳು ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಅನುಕರಣೀಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪುರುಷನ ಸುಖ ಸಂತೋಷದೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸತ್ಯವಾನ, ನಳರಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತ್ತುರುಷರಾಗಬೇಕೆಂದು ಪುರುಷರಿಗೂ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ದುಷ್ಯಂತ, ಪುರೂರವ ಮತ್ತು ಉದಯನ- ಈ ರಾಜರುಗಳು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ ಮತ್ತೋರ್ವ ಸುಂದರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥರಾದ ರಾಮನಾಗಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಾಗಲಿ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ, ಕುಲದ ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು-ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಸಾರ, ಈ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ಸರಮಾಲೆಯಾಗಿದೆ; ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಅನುಭಾವದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂದು 'ನೀತಿಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ', 'ಕನ್ನಡ ಭರ್ತೃಹರಿಯ ಶತಕತ್ರಯ'

ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸ್ತೋತ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಉದ್ದೇಗ, ಆತಂಕ, ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ; ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಸವಪುಷ್ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಸವಪುಷ್ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಬದುಕಿದ್ದು ಕೇವಲ ನಲವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅದರೂ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆ ಹಿರಿದಾದುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ದಿವ್ಯತೆಯ ತೊರೆಯಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗುವ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಸುಖಿ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದೆಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪುಷ್ಪಾಸ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು ' ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸ್ಮರಣೀಯರು ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬದುಕು-ಬರಹದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ನಿರ್ಮಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಡೆದು ಹೋದ ಸಂಸಾರಗಳು ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಭಕ್ತಿಭಾವವು ನೆಲೆಯೂರುತ್ತದೆ; ಬದುಕು ಸಹ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕವಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ನೀತಿಜ್ಞ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಮಕಿ, ಭಾಷಾಂತರಕಾರ, ಶಿವಶರಣ, ಮಾನವತಾವಾದಿ, ದಾನಶೀಲ, ಸರಳಜೀವಿ, ನಾಡಾಭಿಮಾನಿ ಬಸವಪುಷ್ಪಾಸ್ತಿಗಳ ಬದುಕು-ಬರಹಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.